

קפח

הלכות יום טוב תקבותקמט

לו עירובי תבשילין לענין שאנשי ביתו או אחרים שעירבו יהיו מותרים לעשות לר"ח כל מלאכות שלצורך אכילה ושתיה של שבת:

תקב"ח דין עירובי הצירות ביום טוב וכו' ד' סעיפים:

- א** אם יו"ט צריך עירובי הצירות ושיתופי מבוואות נתבאר בס' תקי"ח^א:
ב כשם שאסור לצאת חוץ לתחום בשבת אלא אם כן הניח עירובי תחומין כך הוא ביו"ט^ב וכל הלכות תחומין נתבאר בהלכות שבת^ג:
ג אם מנחים עירובי הצירות ושיתופי מבוואות ועירובי תחומין מיו"ט לשבת נתבאר בס'מין שצ"ג ד' ות"י^ד:
ד ואם חלו שני ימים מובים של גלויות בחמישי וששי אם מערבין עירובי הצירות ושיתופי מבוואות ביו"ט ראשון על תנאי נתבאר בס' שצ"ג^ה ואם מערבין עירובי תחומין על תנאי נתבאר בס' ת"י^ו ע"ש:

תקב"ח דיני שמחת יום טוב וכו' י"ג סעיפים:

- א** כשם שמצוה לכבד את השבת ולענגה כך כל ימים מובים שנאמר^א לקדוש ה' מכובר וכל ימים מובים נאמר בהן^ב מקרא קדש^ג:
ב איהו כבוד זה שאמרו חכמים שמצוה על האדם לגלות בערב יו"ט^ד כדי שלא יבנס להגל כשהוא מגול^ה וכן מצוה לרחוץ בחמין ולהוץ ראשו ולטול צפרניו^ו בערב יו"ט כמו בערב שבת כמ"ש בס' ר"ם^ז וכן מצוה ללוש פת בביתו בערב יו"ט לכבוד יו"ט^ח כמו בערב שבת לכבוד שבת כמ"ש בס' רמ"ב^ט ע"ש.
וכן מצוה להמנע מלקבוע סעודה בערב יו"ט^י משעה עשירית ולמעלה כדי שיאכל סעודת יו"ט לתיאבון^{יא} שוהו מכלל הכבוד^{יב} ואם ערב יו"ט הוא שבת שצריך לאכול סעודה שלישית יאכלנה^{יג} קודם שעה עשירית^{יד} ואם שבת^{טו} או עבר ולא אכלה קודם שעה

ר"ט מ"א סוף סק"ב.

ד מועד קמן ד', א. מור וש"ע סי' תקלא ס"א. רמ"א סי' תעא ס"ג.

ה מועד קמן שם.

ו רמ"א שם.

ז כן עשה רבא (ביצה כו, ב). מרדכי שבת רמז רפז.

ח ראה גם לעיל סי' רס ס"ב.

ט סוף א.

י הדרכי משה סי' תרג אות א, בשם מרדכי ריש ראש השנה (והוא שם בין ת"ח לט"ו). רמ"א ס"א.

יא ס' מ"ב. ושאר דיני כבוד, ראה לעיל סי' רסב (לענין שבת).

יב רמב"ם שם (ראו). רמ"א שם (אמור). וכדלעיל סי' רמ"ט (מצוה להמנע מלקבוע כו' אבל לאכול

ולשתות כלי קביעות סעודה אינו נמנע בערב שבת ובערב יו"ט). ע"ג. וראה לעיל סי' תעא ס"א (לענין ערב שבת).

לקמן סי' תרל"ט ס"ב (סוכות).

יג כדלעיל סי' רמ"ט ס"ט, וש"ג.

יד רמב"ם שם. רמ"א שם.

טו מהר"ל הל' יו"ט (ע' קסה). רמ"א שם.

טז מ"א סק"ב. וראה גם לעיל סי' רמא ס"ד.

יז מ"א שם.

סימן תקב"ח

א ס'ג"ד.

ב נגרא מ, ב, כה, רע"א. עירובין לה, א. מור וש"ע ס"א.

ו ראה לעיל סי' תקנ"ו ס"א ואילך.

ג סי' צגו ואילך.

ד סוף א.

ה סימן זה בשוע"ר לא הגיע לדינו, וראה שו"ע שם ס"א.

ז סוף א.

ח סימן זה בשוע"ר לא הגיע לדינו, וראה שו"ע שם ס"א.

סימן תקב"ט

א ישניה נה, יג (שנפסקו זה נאמר ענן וכבוד). וראה לקמן ס"ח, שהן מרובי סופרים (כתבה הב' הלעיל סי' רמב

ס"א, שהלימוד הוא רק מנפסק זה שבנביאים).

ב שנפסקו זה למדום שו"ט נקרא קדש, וא"כ נכלל במפסק לקדוש ה' מכובר (וראה דעת הא' דלעיל שם ס"א וק"א

ס"ק א, שנפסקו זה ענצנו למדום כבוד וענן, וא"כ עוקרן מותרות).

ג רמב"ם פ"ו רמ"ו (לשון כל המעוף). לבוש ס"א.

הלכות יום טוב תקנ"ט

קפ"ט

עשירית יאכלנה אחר כך וכן הרין ביו"ט ראשון שהוא ערב יו"ט שני¹ של גלויות או של ראש השנה אפילו בארץ ישראל:

ג. איזה עונג זה שאמרו החכמים² שהיב אדם לאכול בכל יו"ט ב' סעודות אחת בלילה ואחת ביום בשחרית³ אבל אין צריך לאכול סעודה שלישית⁴ אלא אם כן הל בשבת⁵:

ד. ועיקר הסעודה הוא הלחם אשר הוא אוכל⁶ לפיכך צריך להזהר שיאכל בכל סעודה פת⁷ יותר מכביצה מעט⁸ שעד כביצה נקרא אכילת עראי⁹ וצריך לקבוע כל סעודה על היין¹⁰ והיינו שישתה יין באמצע סעודתו¹¹ אם ירו משנת¹² וירבה בכשר ויין ומגדרות כפי וכלתו¹³ ואל יצמצם בהוצאת יו"ט שכל מזונותיו ויצאתו של אדם עקובים לו מראש השנה הוין מהוצאות שבתות וימים טובים שאם פחת פחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו¹⁴ ועיין בס' רמ"ב¹⁵:

ה. ב' מצות אלו שהן כבוד ועונג גם כן בראש השנה שהרי נאמר בו מקרא קדש¹⁶ אבל אינן נהוגות בחולו של מועד שהרי לא נאמר בהן מקרא קדש¹⁷ וכבר נתבאר בס' רמ"ב¹⁸ שהכבוד והעונג הן מצות מדברי סופרים ומפורשין על ידי הנביאים:

ו. היש בחול המועד מה שאין בראש השנה¹⁹ והוא שכל שבעת ימו הפסח ושמונת ימי חג²⁰ וכן ביו"ט של עצרת²¹ חייב אדם להיות שמח ומזכר לב וכוני ואשתו וכוני ביתו וכל העלום אלו²² ושמחה זו היא מצות עשה מן התורה²³ שנאמר²⁴ ושמחת בחגך אתה ובכך ובתך וגו':

ז. כיצד משמחין²⁵ הקטנים נותן להם קלויות ואגוזים²⁶ והגשים קונה להם בגדים ותכשימין כפי ממנו²⁷ והאנשים בזמן שבת המקדש היה קיים היו אוכלין בשר שלמים לשמחה²⁸

יח מ"א סק"א.
 יט ראה ברכות ט"ז, ב (לא סו דלא אכיל). מ"ט ועינים.
 כ מ"א סוף סק"ב.
 כא מור בשם הראש כל בו מ' נח (יד, ד). שו"ע סוף סק"א. תוס' יו"ט מעשר שני פ"ה מ"י, ממשמעות הירושלמי. מ"א סק"ה, ממשמעות המשתה מוכח כן, א.
 כב מ"א סוף סק"ה.
 כג ברע"ל מ' קפ"ח מ"י ושל"ן (ושם, שהיב אכילת פת ביו"ט הוא גם משום חוב ענג ושמחת יו"ט).
 כד מ"א סוף סק"ב. וראה לקיפוי מעטים ומהגמים להנש"פ ר"ה מוציא מנה. לעיל מ' תתק"ג (לחם משה. ומצוין לטאן). לעיל מ' עדר מ"ב (אופן הביעיה).
 כה מ"א מ' רצ"א סק"א. וברעה הא' לדע"ל מ' עדר מ"י, ושל"ן.
 כו מ"א שם. ובדלקטין מ' תרל"ט ס"א ושל"ן.
 כז ועינים מ' רמ"ב ה"ל שבת פ"ל ה"ט. שו"ע מ"א.
 כח כח משנה שם.
 כט רמ"ב שם ה"י.
 ל מור מ' רמ"ב בסוף. שו"ע מ' רנ"ב. ובדלקטין מ' רמ"ב מ"ב (בשר יו"י).
 לא כביצה מור, ור"א.
 לב סוף ע"ן ואל"ך. וראה גם ה"ל ת"ת פ"א סוף ה"י.
 לג מרדכי ר"ה חמו תש"ש (שלוטרים נחפזים זה כבוד וענג). ובדלקטין מ"א (שכיון שנקרא קדש, א"כ גם הוא נכלל במפגן לקדוש ה' מנובד). וראה לקטן מ' תקנ"ג ס"א.
 לד ראה לעיל מ' רמ"ב בביצנים ל"א (שרק לענין קריבתו נקרא מוציא קדש). נגרות אלעזר ה"ג מ' יט. אסוקי שמתעורר ה"ל יו"ט מ' ק. שא"ל ציון מ' ח ס"ק ב. הוה"מ

כהלכתו פ"א ביאורים אות א.
 לה מ"א וק"א ס"ק א (ב' דעות, אם עוקר מהתורה או מדברי סופרים).
 לו ראה לקטן מ' תקנ"ג ס"א. מ' תקנ"ג סוף ס"א. לעיל מ' תס"ו ס"ה. שרי הגד א"כ מ' הוה"מ ס"ו.
 לז רמ"ב מ' פ"ז ה"י. ולענין הלילות ראה לקיפוי מעטים ומהגמים להנש"פ ר"ה מוציא מנה. שחת ליל שבת תשכ"ד ס"ג (תורת מנחם התועדות הל"ח ע' 111). מ"ט ועינים כאן ובס' תעב ס"א. העו"ב תתמ"ג ע' 52.
 לח ראה רמ"ב שם. לעיל מ' תצ"ה.
 לט רמ"ב שם. מור ושו"ע מ"ב.
 מ ראה לקטן מ' (במשך לאנשים, שהם כולל יין וכושי). מ"י (אכילה ושתיה). לעיל מ' רמ"ב מ"א (במסגרת) וק"א מ"ב (ענג שיש בו שמחה באכילת בשר יו"י). מ' קפ"ח מ"י (דענג ושמחה בלחם שהוא עיקר הסעודה). לקיפוי הל"ג ע' 68'62.
 מא בריותא מו, די. ברייתא פסחים קמ, א. רמ"ב שם.
 מב ברייתא שם. לתוכן מעינים וי"א ראה אה"ל שם ה"ט ע' רלב.
 מג ברייתא שם (לענין פסח). תוספתא פסחים פ"ה ה"ג (קטנים בראוי להם). ירושלמי פסחים פ"ה ה"א (כגון אגוזין ולוזין). רמ"ב שם ה"ח (יו"ט). מור ושו"ע שם. יו"ט פ"ה מ' ה. ב"ח ר"ה כתב הרמב"ם. וראה גם לקטן הל"ג ת"ת פ"א ה"ה.
 מד ברייתא שם. ירושלמי שם. רמ"ב שם.
 מה שהחייב בהם הוא בכל ימי החג (רמ"ב שם). ולענין שביעין של פסח, ראה לק"ת מו, ד. אה"ת ויקרא ח"ד ע' התקנ"ד. רברי נחמי, בלקטן שבמפ"ג כללים ובפסקות.

הלכות יום טוב תקכט

קצ

ועכשיו שאין בית המקדש קיים אין יוצאים ידי חובת שמחה אלא כיון שנאמר¹⁰⁰ ויין ישמח לבב אנוש.

אבל בשר אין חובה לאכול עכשיו כיון שאין לנו בשר שלמים ומכל מקום מצוה יש באכילת בשר ביו"ט¹⁰¹ כיון שנאמר בו שמחה והואיל ואי אפשר לנו לשמח בו בעיקר השמחה שהיא אכילת בשר שלמים יש לנו לשמחו בשאר כל מיני שמחות¹⁰².

לכך נהגו להרבות במיני מאכלים ביו"ט יותר מכשבת¹⁰³ שלא נאמר בה שמחה¹⁰⁴ וכן בגדי יו"ט צריכים להיות יותר טובים מגדי שבת¹⁰⁵;

ח ביו"ט שחרית מאחרין¹⁰⁶ מעט לבא לבית הכנסת כדי שיכינו¹⁰⁷ מקצת צרכי הסעודה קודם הליכה לבית הכנסת ולא יצטרכו להתעכב בתיוקן כל צרכי סעודה כבואם מבית הכנסת וגם בבית הכנסת אין מאריכין מאר אלא ממהרין לצאת¹⁰⁸ כדי לשמח בשמחת יו"ט¹⁰⁹ ויש לעגור בחגים המאריכים יותר מחצות היום¹¹⁰ כמו שנתבאר בס' רפ"ח¹¹¹ ע"ש:

ט עכשיו כוונן הזה שמאריכים בפיומים ויכולות הנשים להכין צרכי הסעודה בעוד שאומרים הפיומים לפיכך ימהרו לבא לבית הכנסת¹¹² כמו בשאר ימות השנה¹¹³ וצריך למחות ביד מקצת מקומות שמאחרים לבא לבית הכנסת ביום טוב וגם מאריכים בפיומים קודם קריאת שמע ומתוך כך הם עוברים זמן קריאת שמע¹¹⁴:

י אף על פי שהאכילה ושתיה במועדות היא מצות עשה¹¹⁵ לא יהיה אוכל ושותה כל היום כולו¹¹⁶ שהרי כבר נאמר¹¹⁷ עצרת לה' אלהך ואף על פי שנאמר¹¹⁸ עצרת תהיה לכם כבר פירשו רבנים¹¹⁹ חציו לה' וחציו לכם לפיכך כך היא הדת הנכונה בבקר משכימין כל העם לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ומתפללין שחרית ומוסף וחזורים לבתיהם ואוכלין סעודת הבקר והולכים לבתי מדרשות¹²⁰ וקורין כנביאים (א) ודורשין באגדה¹²¹ עד

קונטרס אחרון

(א) ודורשין באגדה כו'. הנה^א בגמרא סוף מגילה^ב איתא דורשין הלכות פסח בפסח, וכן הוא

- מז תהלים קד, מז, רבי יהודה בן בתירא פסחים שם, כ"ו
- ד"ה ובמש' רבנו. וראה תורה אור מג"א צט, ג (פרכיות יו').
- מז ונבזים שם, מר"ש שם, כ"ח ד"ה כתב הרמב"ם.
- מ"א סק"ג. וראה גם לעיל סי' רנב ס"ב (לענין שבת).
- ס' תנצ סמ"ז, ס' תנצ ק"א ס"ק ה'.
- מח ראה לעיל סי' תקנח ס"א (גם הנילו צורך שמחת יו"ט).
- מט מ"א סק"ד.
- נ תוס' מועד קמן כג, ב פ"ה נאן. וראה לעיל סי' קכח ס"ג, ס' תנצ ס"ה. שלחן המלך ח"א ע' קכה"ו.
- נא תהות מיימנות פ"ו ארת כ, ממשנעות הדיושלמי קדישין פ"א סוף ה"ד. ש"ע ס"א. וראה לעיל סי' רכב ס"ג (לענין שבת).
- נב מוסכת סופרים פ"ח ה"ד. מגילה כג, א. רמ"א סוף ס"א.
- נג מוסכת סופרים שם, רש"י מגילה שם ד"ה ביו"ט. לבוש סוף ס"א.
- נד מוסכת סופרים שם, מגילה שם, רמ"א שם.

ציורים לקונטרס אחרון

א לכללות קו"א זה — ראה נימוקי יו"ט. ב לב, סויע"א.

קצא הלכות יום טוב תקמט

אחר חצות היום כדי לקיים חציו לה' ואחר כך מתפללין מנחה וחזרין לבתיהם לאכול ולשתות ולשמוח שמחת יו"ט שאר היום עד הלילה¹⁰⁰ כדי לקיים חציו לכם.

ועבשו שמאריכם בניגונים בתוך התפלה אין זה עולה בכלל חציו לה' אלא בכלל לכם הוא¹⁰⁰:

יא וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולא אלמנה עם שאר העניים האומללים¹⁰¹ שנאמר¹⁰² והלוי והגר והיתום וגו' אבל מי שנועל דלתו חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו ועל אלו נאמר ובחיהם בלחם אונים לחם כל אוכליו יטמאו כי לחמם לנפשם¹⁰³ טמא הוא ושמחה בוך קלון הוא להם שנאמר חריתי פרש על פניכם פרש חגיכם¹⁰⁴:

יב כשאדם אוכל ושותה ושם ברגל לא ימשוך ביין ובשחוק ובקלות ראש ויאמר כל מי שיוסיף בזה ירכה במצות שמחה שהשכרות והשחוק הרבה וקלות הראש אינה שמחה אלא הוללות וסבלות ולא נצמינו על ההוללות והסבלות אלא על השמחה שיש בה עבודה ויצר הכל¹⁰⁵ שנאמר¹⁰⁶ תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל הא למדת שהעבודה היא בשמחה ואי אפשר לעבוד את ה' לא מתוך שחוק ולא מתוך שכרות¹⁰⁷:

יג חייבים בית דין להעמיד שומרים בתגלים שיהיו מסבבין ומחפשין בגנות ופרדסים ועל הגהרות שלא יתקבצו שם אנשים ונשים לאכול ולשתות ויבואו לדידי עבירה וכן יזהירו זה לכל העם שלא יתערבו אנשים ונשים בבתיהם לשמחה ולא ימשכו ביין שמא יבואו לדידי עבירה ולא אלא כולם יהיו קדושים¹⁰⁸:

יתר הסימנים עד הלכות ראש השנה לא באו בדפוס מעולם בשלחן ערוך הזה כי לא נמצאו בכתבי המחבר נ"ע

קונטרס אחרון

ריש פרק ב' דביצה¹ בעובדא דרבי אליעזר². ומיהו היינו קודם סעודה כדאיתא שם³, אבל לאחר הסעודה אין לדרוש הלכות כמו שכתבו רש"י⁴ ומג"א⁵, אלא דרושין באגדה מענייניו של יום כגון בפסח יציאת מצרים ובעצרת מתן תורה כמו שכתב המג"א⁶ ריש סי' תכ"ט⁷ ע"ש:

סח רמב"ם שם. מור לבוש שם.	עב הושע מן. ד. רמב"ם שם. מור. לבוש ס"ב.
סט יש"ש הלוי פ"א סי' ג' (ולא מוחצו לכם). מ"א ריש הסי' (אין זה מוחצו לה' וחציו לכם). וראה לעיל סי' נג סוף סי' ד, סי' רפא סי' ג'. לקמן סי' הקפ"ם סי' ע' רמב"ם פ"ו הל"ח. מור וש"ע סי' ס"ב. וראה גם רמב"ם הל' תיגה. פ"ב הל"ד.	עד רמב"ם פ"ו הל"ח. מור וש"ע סי' ג'.
עא דברים מן. ד. וראה לק"ש חפ"ו ע' 368 הערה 3.	עז רמב"ם פ"ו הכ"א. מור וש"ע סי' ד.
	עח ש"ע שם. וראה אג"ק ח"ה ע' רנה הערה 3.

צינונים לקונטרס אחרון

- ג טו, ב.
ד שהיה זורש בהל' יו"ט.
ה כביצה. וראה לעיל סי' תכט ס"ד (שעכשוו אין נוהגין לדרוש הלכות בחג עצמו לפי שהכל כתוב בספר).
ו פ"ב סי' ה.
ז ריש הסימן.
ח סק"א. ולעיל שם ס"ד.